

LEINIK DEVELINSESTDESETI LEIO 1938-1939 APRIL SILEVILNA OSMA

Vsebina

Na cvetno nedeljo (<i>Maksimov</i>)	225
Sprememba na prestolu sv. Petra	226
Tonca iz lonca (<i>Joža Loprenčič</i>)	228
Bernadka (<i>Ana Galetova</i>)	231
Kaznovana jezičnica (<i>J. Langerholz</i>)	233
Spokorjeni grešnik (<i>L. N. Tolstoj — Iv. Vouk</i>)	235
Križi (<i>Julij Slapšák</i>)	237
Mikica Mokica (<i>Rud. Pečjak</i>)	240
Marjanica nese k blagoslovu (<i>K. Hafner</i>)	242
Velikonočna (<i>Severov</i>)	243
Jurjevanje (<i>Konči Ahačič</i>)	244
Marjanica pozdravlja lastovico (<i>K. Hafner</i>)	245
Velikonočnice (<i>A. Lebar</i>)	246
Ko pomlad cvetoča pride (<i>Leop. Paljk</i>)	248
Cerkniško jezero (<i>R. Gašperin</i>)	251
Rudnik (<i>Rud. Pečjak</i>)	253
Pogozdovanje	255
Iz »Vrtčeve« skrinjice	256
Uganke	na ovitku

Rešitev uganek iz 7. številke:

1. Čudna pajčevina: Lenoba je vragova mreža.
2. Iz knjižnice: »Vrtec«, list za mladino.
3. Trikotnika: Mati je ogenj, ki gori za druge.
4. Azija. 5. Laž.

Vse uganke je pravilno rešilo 7 reševalcev, 4 uganke 22 reševalcev, po 2 in 3 pa 8 reševalcev.

Izžrebana je bila Zakotnik Anica, Stari dvor 27, Škofja Loka, ki dobi lepo knjigo.

Listnica upravištva.

Na mnoga vprašanja naznanjamo: Vezan »Vrtec« stane 28 din; 2 vezani knjižici — druga še izide — pa staneta 20 din. — Kdor naroči skupaj vezan »Vrtec« in obe knjižici, plača 45 din.

»Vrtec« izhaja prvi dan v mesecu, devetkrat med šolskim letom in velja z dvema mladinskima knjigama na leto din 2250, ali 9 mesecev po din 250. List izdaja »Slošškova družba« v Ljubljani. Zanj odgovarja Ivan Štrukelj. Glavni in odgovorni urednik Fr. Ločniškar v Ljubljani, Aleksandrova c. 10. Sklep uredništva do 5. dne v mesecu. — Uprava »Vrtca« je v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 2 (H. Ničman). — Tiska ga Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).

Maksimov

Na cvetno nedeljo

Cvetna nedelja, vesela nedelja,
 butare v cerkev nosimo,
 da z blagoslovljenim lesom dobrote
 našemu domu izprosimo.
 Dali smo v butaro cvetja, zelenja,
 bilčice žita in vrtnih sadov;
 prvo zelenje dobi naj živina,
 ko prihitimo z bremenom domov.
 Z butare jabolka vzame mladina,
 da bo žareča v lice kot kri;
 iz blagoslovljene palice križec
 očka med žito na njivo vsadi.
 Les blagoslovljeni v našem podstrešju
 čuval bo hišo med letom nezgod,
 v hudi bo uri podžgala ga mati,
 da utolaži nevihto Gospod.

Sprememba na prestolu sv. Petra

Papež Pij XI.

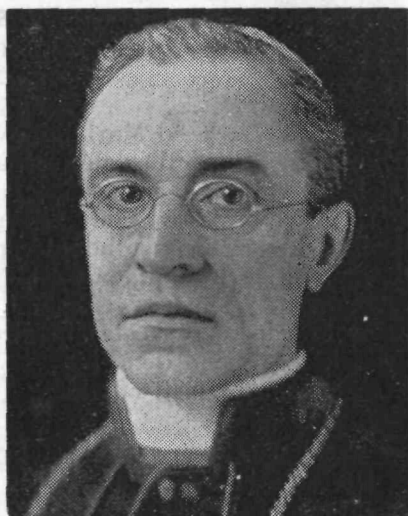
V petek, dne 10. februarja 1939, je umrl v 82. letu življenja poglavar katoliške Cerkve sveti oče Pij XI. Celih 17 let je vodil z izredno modrostjo Kristusovo ustanovo na zemlji. Pred njim je vladalo že 260 naslednikov svetega Petra, a le malokateri v tako nevarnih in burnih časih. Mnogokrat je prav malo manjkalo, da niso izbruhnile med narodi divje sovražnosti in pahnile človeštva v neizogibno pogubo. Pogumni krmar čolniča sv. Petra je s svojo vplivno besedo neštetokrat posredoval pri oblastnikih tega sveta, da so opustili svoje nevarne namere. Njegove očetovske zaščite so bili deležni tudi drugoverniki. Zato so tudi ti bridko obžalovali smrt svojega plemenitega zagovornika.

Sv. oče Pij XI., z družinskim imenom Ahil Ratti, je bil sin tkalskega obrtnika iz Milana. Zaradi izrednih zmožnosti je postal kmalu vatikanski knjižničar in kardinal.

Bil je odličen govornik in učenjak. Prav posebno je ljubil gore in obiskal najvišje vrhove v Evropi. V nebotičnih višinah se je gotovo navzel one nenavadne vztrajnosti in velikega poguma, ki ga je kazal pri vsem svojem delovanju. V svojih pismih vernikom se je zavzemal zlasti zate, mladina, za ureditev družinskega in gospodarskega življenja.

Njegovo ime bo za večne čase ostalo med najsvetlejšimi v zgodovini katoliške Cerkve. V znak hvaležnosti naj kipe k Bogu naše molitve za večni pokoj papeža Pija XI.!

Evgen Pacelli — papež Pij XII.

Takoj po smrti papeža Pija XI. se je zbralo v Vatikanu 62 kardinalov, da izvolijo novega poglavarja katoliške Cerkve. Zanimivo je, da so se nekateri najbolj oddaljeni pripeljali z letali.

V popolni tajnosti, ločeni od vsega sveta in zaprti v svojih sobicah, z zapečatenimi okni in vrati, so kardinali že takoj prvi dan izvolili novega poglavarja katoliške Cerkve, kardinala Evgena Pacellija. Take hitre izvolitve papeža so zelo redke.

Novi papež si je izbral ime Pij XII. Izvoljen je bil prav na svoj 63. rojstni dan. Rojen je bil 2. marca 1876 v Rimu kot sin zelo verne družine. Zaradi svojega obsežnega znanja, plemenitosti in previdnega ravnanja je kaj kmalu moral prevzeti težka in odgovorna mesta v katoliški Cerkvi. Že papež Benedikt XV. je spoznal izredne sposobnosti takratnega prelata Pacellija in ga poslal v Nemčijo. Dvanajst let je vršil tam težko službo papeževega zastopnika in si pridobil zlasti srca ubogih, ki je po očetovsko skrbel zanje. Kadar je bilo treba rešiti kako težko nalogo, je tudi blagopokojni papež Pij XI. določil za izvedbo načrta svojega zvestega in neustrašenega pomočnika Pacellija. Kot papežev delegat se je peljal dvakrat skozi Slovenijo na evharistični kongres v Budimpešto.

Ves katoliški svet se je razveselil, ko je izvedel o srečni izvolitvi novega papeža. Tudi slovenska mladina se obrača z vdanimi srci k nasledniku svetega Petra in moli za srečo katoliške Cerkve in njenega vrhovnega poglavarja.

Tonca iz lonca

Nenavadna zgodba iz starih časov.

8.

iló je na večer pred Marijinim vnebovzetjem. V Srednji vasi je odzvonilo delopust, a ljudi ni biló nikjer, da bi se vračali s polja. Vse je biló tiho, le zdaj pa zdaj je zapel tu in tam petelin. Na pologu onstran vasi, od koder se popotnemu odpre pogled na grad in dolino, sta se pojavila na cesti mož in žena. Mož je imel popotno palico v rokah, si pogladil gosto brado

in od veselja so mu vžžarele oči, ko je obstal in gledal po dolini.

»Hvala Bogu,« je rekel, »zdaj smo doma!«

»Si... si... si...!« se je tedaj oglasil od daleč Košanov petelin, kakor bi pritrdil.

Žena, ki je nosila v naročju otroka, je razumela petelina drugače.

»Ali veš, kaj poje petelin?« je vprašala.

»Ne,« je odgovoril mali.

»Petelinček lepo poje
od veselja nebeškega,
jutri bo Velika maša,
bo Marija v nebesa šla!«

je žena s pesmijo pojasnila otroku in mu jo morala še enkrat zapeti, da jo je ujel in jo potem sam kar naprej ponavljal s svojim drobnim glaskom, ki je bil tako prijeten, da sta ga žena in mož smehljaje se poslušala in molčé nadaljevala pot.

Pot se je spuščala v ovinkih nizdol k večjemu potoku, šla čez most in se potem vzpenjala po klancu do ravnega polja, po katerem je hitela v vas in se cepila med hišami na desno in levo.

Popotna z otrokom sta prišla do mežnarije.

»Ho, mežnar, delopust si odzvonil, kje so pa ljudje, da ni nikogar videti?« je zaklical popotni, ko je zagledal moža s ključi v rokah, ki se je pravkar vrnil tam od cerkve in postal pred hišo.

»Po glasu se mi zdiš znan, po zunanjosti te pa ne poznam,« je odvrnil mežnar, ne da bi popotnemu odgovoril.

»Hahahaha... Kaj sem se res toliko spremenil? Potemtakem me še žena ne bo poznala!« je bil popotni dobre volje in tudi mati in otrok sta se smejala.

Mežnar ni bil več v dvomu.

»Križ božji! Košana? Kod si se pa vzel?« je segel popotnemu v roko, mu jo tresel in začudeno gledal zdaj njega zdaj žensko z otrokom.

»Iz Turčije, mežnar, iz Turčije! Saj si slišal, ko me ni biló toliko časa, da sem šel iskat tole Polono, ki je žena tistega čevljarja Tona tam izza hribov in so jo ugrabili Turki. Hudo je biló, hudo! No, zdaj smo pa srečno nazaj z njo in otrokom... Kaj pa pri nas doma?« bi rad vedel Košana.

»Danes te nihče ne čaka, zaprto dobiš!«

»Kje pa je žena?«

»Je ni doma. Mislim, da te sploh ni več pričakovala, reva. Toliko časa te je čakala in žalovala po tebi, da je zbolela in bilà z eno nogo že na drugem svetu. Danes je pa šla...«

»Umrla?« je segel Košana mežnarju v besedo, preden je povedal do konca.

»Ne, ne, na Skalno goro je šla, kamor pojmeta nemara tudi vidva, kakor je šla skoraj vsa Srednja vas z župnikom vred. Jutri bomo morali iti v sosedno faro, če bomo hoteli biti pri maši.«

»Preveč sva trudna, Polona, da bi še midva romala na Skalno goro, kaj?« se je obrnil Košana k Poloni, ki mu je pritrdila ter menila, da jima Bog ne bo zameril, če se zahvalita Mariji za njen praznik v sosedni fari, kamor bosta lahko šla, ko se čez noč spočijeta.

Mežnar se je muzal in ko je Polona končala, je vprašal:

»Ali boš tudi potem truden, Košana, če ti povem, da bo jutri na Skalni gori nova maša, ki jo bo pel vaš Bernard?«

Košana je od prevelike sreče kar onemel, Polona se je zavzela, otrok v njenem naročju, ki je bil sam Tonca, pa je zaklical:

»O, potem pa ne bomo trudni! Še nocoj, še nocoj pojdemo na Skalno goro! Bernardove nove maše ne smemo zamuditi! Če sta vidva trudna, jaz nisem. Pojdem pa sam!«

»Vsi trije pojdemo, vsi trije, Tonca! Nam bo že Bog pomagal, da napravimo še to pot, ko smo zmogli tako dolgo iz Turčije do doma!« se je oglasil zdaj Košana. V njegovih besedah je biló veselje in trdno zaupanje v božjo pomoč.

Tonca je kakor zavriskal.

Ne, take novice da ob svojem povratku ni pričakoval, je še povedal Košana mežnarju, se mu zahvalil zanjo in odšel s Polono in Toncem proti domu. Spotoma je sam zase ugibal, da mora biti pri Graparjevih le kdo doma, da oskrbuje živino tudi pri njih. Mislil je stopiti tja, a je preudaril, da ne kaže, ker bi se predolgo zamudil. Pripovedovati bi moral na dolgo in široko od konca do kraja, kaj je doživel na svoji poti. Za to da je še čas, glede živine pa da je že gotovo žena vse naročila, preden je odšla na Skalno goro. Le če je pustila pod tnalom pred hišo ključ, sicer bo le moral stopiti h Graparju, ker bi drugače ne mogel po tolikem času v lastni dom.

Tonca ni maral biti več v Poloninem naročju. Ko so zavili s ceste na stezo, ki je šla ob kolovozu proti Košanovi hiši, ga je morala postaviti na tla. In jo je ubral proti hiši, kar so ga nesle noge, da bi bil prvi doma, kakor je rekel. Košana in Polona sta se smehljala njegovi urnosti in šla nalašč počasneje, da bi bil bolj vesel, ko bi se potem postavljal, koliko prej je prišel.

Pa se ni prav nič postavljaj.

Tam izza gabrove meje se je vrnil brez sape, se oprijel Košana in Polone in začel pripovedovati, da so vrata odprta, v njih pa da stoji neznan mož, ki mora biti romar, ker ima v rokah popotno palico, kakršno imajo romarji. Sem proti stezi da gleda, kakor bi vedel, da prihajajo. Da ne more biti hud, ker se mu je nasmehnil, a vendar da se mu ni upal približati,

ker da ga ne pozna. Vsaj spominja se ne, da bi bil že kdaj pri Košanovih. Tudi v mestu in drugod da ga ni še videl nikdar.

»Pač,« se je popravil, »tak je, kakor bi se vzela s podobe, ki jo imajo novi menihi v hišni kapeli. Samo ovčke nima za vratom in tudi okoli njega in za njim ni nič ovč!«

»No, boš pa ti ovčka, ki jo bo nosil za vratom na Skalno goro, ako je romar, midva bova pa ovci, ki pojdeva za njim,« se je pošalil Košana in stopil hitreje, da bi videl, kdo je tujec.

Polona je molčala, zakaj ob Tončevih besedah jo je prevzela čudna slutnja, ki se je ni upala razodeti.

»Da, On je, On!« je veselo zapelo v Poloninem srcu, ko ga je zagledala, kako je stopil s praga Košanu naproti in ga z mehkim, božajočim glasom v božjem imenu pozdravil.

»Romar sem in na Skalno goro sem namenjen. Pot me je privedla tod mimo in sem tukaj potrkal in dobra žena mi je odprla. Pripravljena je bila na veselo pot, čeprav je bila žalostna. Z možem bi šla rada na sinovo novo mašo, a moža ni bilo.

Mudilo se ji je in je izročila vse meni v varstvo... Tudi moža... Pripeljem naj ga za njo, je prosila, da bo veselje popolno... In zdaj si prišel, gospodar, in pojdemo...«

»Pojdemo,« je rekel voljno Košana in nič se mu ni zdelo potrebno, da bi še kaj vprašal.

Polona se je s svetim strahom približala, zakaj iz romarjevih oči je lila taka miloba, kakor bi govorile, da bo poživil vse, ki so utrujeni in pridejo k njemu...

»Pojdemo, pojdemo!« se je glasno ojunačil Tonca in se postavil pred neznanega moža in ga gledal.

»Ta je pa tvoj!« je pogladil romar Tonca po kodrasti glavi in se smehljaje obrnil k Poloni.

»Da, tega mi je Bog dal,« je pritrdila in hotela poklekniti, da bi mu poljubila noge in mu tako pokazala, da ga je prepoznala in mu je hvaležna, a romar ji je videl v srce in je preprečil njeno namero. Z eno roko je prijel njo, z drugo pa Tonca in so šli za Košanom, ki jih je klical v hišo. Pred pragom je Tonca izpustil romarjevo roko. Zagledal je njegovo palico, ki jo je bil oslonil na steno in jo tam pustil, ko je stopil prihajajočim naproti.

»Prevelika je zate, zrasti boš še moral!« je rekel Toncu romar, se nasmehnil in ujel ob teh besedah Polonin preseči pogled.

Tonca je prijel palico z obema rokama, a je ni mogel premakniti.

»Težka je!«

»Da, težka je!« je potrdil romar, prijel palico in stopili so v hišo, kjer je čakal Košana s hlebom kruha na mizi, ki ga je romar blagoslovil. In so jedli in se okrepcali in se potem nemudoma odpravili in šli in romali na Skalno goro...

(Konec prihodnjič.)

Bernadka

Tudi ona je imela svojo povest. Pa ni bila deklica. Ne. Kokoška je bila. Črna kot vrana.

Takrat se je začelo — tisto popoldne, ko je Purkljeva Mica nasadila štirinajst jajčk na gnezdo pod grahko: »Kokodajs, kokodajs, na, da bo enkrat mir!«

Brat Matic jo je povprašal za število.

»Štirinajst!« se je zadržla Mica iznad hleva.

»Ne na pare! Še enega nasadi!«

»Nimam nobenega več pri hiši.«

»Pojdi in sposodi si ga.«

»Nikar ne trapaj!«

»Pravim, pojdi in sposodi si ga. K sosedu stopi, k Bernadu.«

»Kar stopi,« je rekla Mica in že v naslednjem trenutku pozabila na gnezdo.

Matic pa jo je sam mahnil za hlevom k Bernadu po petnajsto jajce. Dobil ga je. Kakor tat ga je prinesel domov. Vzel je svinčnik in z debelo roko debelo napisal na jajce Bernad. Potem ga je položil pod grahko med druga jajca in Mici nikoli nič o tem črnil.

Na velikonočni ponedeljek bi se morali valiti piščanci. Mica je šla na hlev pogledat. Izpod grahke je korajžno gledala mala črna glava. Oko se je svetilo kot biser.

»Ti črnuh ti črni! Seveda. Kako se mu pa mudi! Kako pa da si črn?« je godla Mica. Dvignila je grahko z gnezda in pobrala novorojenčka. Druga jajčka so bila še nenaključvana. V predpasniku je nesla črnuha Maticu kazat. Matic ga je rahlo vzel na dlan. To pot ni bila prav nič nerodna njegova roka. Ogledal ga je, nič rekel in odšel k hlevu. Izpod koklje je pobral oluščeno lupino, na kateri se je še poznalo, da je bilo nekoč napisano tam: Bernad.

»Ta je.«

»Kaj?« je rekla Mica, ki je prišla za njim.

»I, petnajsti.«

»Bog te razumi.«

»Petnajsti, pravim. Bernadov. Sam sem šel ponj.«

»B!« je rekla Mica in pokazala bratu hrbet.

Še deset piščančkov se je izvalilo. Nobeden več ni bil črn kot Bernad. Nihče mu ni rekel drugače. Dolge noge je nosil kot petelini. Ponosen je bil bolj kot drugih deset skupaj. Le roža mu ni zrasla kot drugim petelinom. Zato je Mica včasih dvomila, kaj bo.

Nekega dne je Bernad zapel. Matic se je veselo nasmejal: »Petelin! Vidiš, Mica, prav nič ne veš. Praviš, da je jarčka. Kdaj pa jarčka poje? Prismoda!«

Mici so se lica močno napela: »Ti že povrnem.«

In mu je res.

Bernad je namreč skočil nekoč na hlev in znesel prvi jajček.

»Na!« je vzkliknil Matic.

»No?« je končno zmagala Mica. »Kdo je zdaj prismoda?!«

In Bernad je postal Bernadka. Matic pa je ni več rad imel. Kdo ve zakaj. Morda, ker ga je pripravila v sramoto. Bernadka pa se ni zmenila za to. Lepa, črna je bila, prava kraljica dvorišča. Neko popoldne je skočila

na sod na dvorišču, prav ko je Matic koso klepal. Postavila se je junaško vznak in zapela hripavo in šibko. Tako ne pojo petelini.

Maticu je zastalo kladivo v roki in užaljeno jo je pogledal.

»Še to! Veš kaj!«

»Katera nesnaga se pa nopenja?« je pritekla Mica na prag radovedna. Zagledala je Maticov obraz in Bernadko na sodu in je kar vse vedela.

»Mica, prodaj jo, ali karkoli. Od hiše jo daj. Jaz ne bom tega poslušal.«

»Kaj ti pa je?«

»Ali ne veš, kaj so pravili oče?«

»Kaj?«

»Če črna kura poje...«

»Da gospodarja izpoje? Ali verjameš?«

»Verjamem. Prodaj jo.«

»Bodi no pameten, Matic. Vraže niso za današnje dni.«

»Rekel sem. Ne bom je poslušal. Od hiše!«

»O, kako pa! Od kdaj si pa kurji Marko? Kure so stvar gospodinje. Kakšno pa bo to, če se bodo moški vmešavali v ženske posle. Ne prodam je! Kokoši so moje! Prodajaj teleta in vole, kokoši bom jaz! Pa Bernadke ne! Nihče mi ne da zanjo toliko, kolikor je vredna. Samo potehtaj jo, poglej jo — uhl!«

Matic je molčal in si mislil: Prišla je, ne da bi ti vedela in bo tako tudi izginila. Tako se je zgodilo.

Matic je zgodaj zjutraj peljal drva v mesto. Pred dnem je šel od doma. V kurnici je vzel Bernadko, ji zvezal noge, jo pobasal v vrečo in vrgel na voz.

»Dijol!« je Mica slišala v polsnu, a da gre najlepša puta od hiše, tega ni slutila.

Matic je v mestu prodal drva in rekel kupcu: »Bernadko pa povrhu.« Gospod je videl vrečo na drveh, a ni vedel, da je kaj v njej. Ko je Matic že davno odpeljal svoj voz in je služkinja prišla na dvorišče, da bi zmetala drva v drvarnico, je opazila, da se v vreči nekaj giblje. Našla je Bernadko.

»Te ne bomo klali. Prelepa je. Jajčka nam bo nesla.« Dobili so velik kurnik in ga postavili v drvarnico. Tam je samovala uboga Bernadka mnogo dni. Dobro so jo krmili. A vratca se niso nikoli odprla. Le slabo se je svetil dan skozi priprta vrata drvarnice. Več mesecev je bilo tako. Potem pa je prišla domov domača hčerka.

»Joj, kako lepo kokoš imate!«

»In kakšna jajčka nese!«

»Pa zaprta! — Dve drugi vam dam zanjo.«

Kupčija je bila sklenjena. Bernadka je preživela potem nekaj ur v temni torbici na vlakcu. Nova gospodinja jo je nesla na svoj dom. Na širokem, svetlem dvorišču jo je izpustila. Čudovito se je zasvetilo v soncu črno perje. »Kakor židana,« so rekli tuji ljudje. Bernadka je bila pre srečna. Povedati tega seveda ni znala. Vendar ji je na novo podarjena svoboda tako dobro dela, da je morala o tem spregovoriti. Skočila je na plot in zapela po petelinje.

Debelušasta ženska v sosednjem vrtu se je dvignila v gredici:

»Kaj?«

»Gospa, gospa, kura poje! Vaša črna kural! Ali veste, kaj to pomeni?«

»Kaj pomeni?«

»Da vam poje smrt!«

Zasmejala se je gospodinja.

»Res. Niste še slišali? — Boste že videli. Še žal vam bo.«

Odslej je pela Bernadka skoraj vsak dan. Soseđa se je vedno bolj razburjala:

»Saj na mojem plotu poje! Všš! Smrt črna!«

Ni kazalo drugega. Zavoljo ljubelega miru je bilo treba Bernadko spraviti proč.

Tiste dni so pritekli vaški otroci praviti, da za vasjo leži mlad človek v travi. Ljudje so šli pogledat. Našli so ga. Popotnik brez dela je bil, ki je onemogel legel, a vstati ni mogel več. Pobrali so ga in ga nesli v najbližjo hišo. Treba ga je bilo okrepiti. Temu je Bernadka darovala svoje življenje. Mladi popotnik je čez nekaj dni zdrav nadaljeval svojo pot.

J. Langerholz

Kaznovana jezičnica

(Legenda.)

Živela je v tistih dneh, ko sta še Kristus in sv. Peter po svetu hodila in ljudem dobrote delila, ženska oseba. Bila je še dosti čedne postave in prikupljive zunanosti, imela je pa zelo dolg in silno strupen jezik. Kamor ga je stegnila, povsod je nastal prepir, ali se je razlegel jok, ali se je naselila žalost, dosti hudega in slabega, dobrega pa nič.

S svojim strupenim jezikom se je lotila celo Gospoda Jezusa Kristusa in njegovega stalnega spremljevalca sv. Petra. Tudi njima je začela odjedati in objedati dobro ime. Naš Gospod je neskončno potrpežljiv in je mirno prenašal njeno jezikanje, sv. Petra je pa ta reč na vso moč jezila. Včasih se je togotil na tihem in skrionem, včasih je pa spet na ves glas dajal duška svoji jezi.

»Če bi bil jaz, kakor je moj Gospod, bi že pokazal njenemu jeziku,« je mrmral svetnik sam pri sebi. »moj Gospod pa le vse potrpi in vse prenese. Oh, zakaj nimam jaz moči in oblasti, kakor jo ima On!«

Gospod, ki vse vidi in vse ve, je dobro slišal in razumel godrnjanje svojega apostola. In ker je tudi njemu že presedalo delovanje hudobne ženske, je slednjič ustregel sv. Petru.

»Odreži tistole šibo tamle v grmu,« ukaže Petru. Peter odreže šibo.

»Ko bova šla mimo one hiše in če se bo ženska naju lotila, jo kar s tisto šibo udari,« mu veleva Gospod. Peter posluša Gospodovo besedo, pa si misli sam pri sebi: »Premalo bo zalegla ta šiba za njen hudobni jezik. Zakaj, če bi tudi ubil to žensko, bi storil naravnost dobro delo.«

Vendar apostol ni delal po svoji glavi, ampak se je držal Gospodovega naročila. Iz izkušnje je pač vedel, da je kazen Gospodova lahko huda, če je tudi na videz le malenkostna. Zato ni ugovarjal.

Ko prideta sveta popotnika mimo znane hiše, ju že napade zlobna ženska s celo kopo zmerjanja in psovanja. Pa še kakšnega!

Peter zamahne s šibo. Pa samo enkrat in zadosti je bilo. Zlobne in jezične ženske ni bilo nikjer več. Pač pa je tam po hiši leno poskakovala ostudna žaba in se zadirala s svojim neprijetno hreščočim glasom. Ljudje, ki so hodili tam mimo, so se čudili, da ni nikjer več tiste ženske in so se povpraševali, kam bi bila izginila.

Le nekateri bolj bistrovidni so se začeli zanimati za tisto ostudno žival, ki se je potuhnjeno plazila tam okoli hiše. Nekateri so se je ogibali, drugi so jo preganjali in premetavali s palicami, tretji so pred njo pljuvali in klicali: »Fuj! Grdobal Poberi se, kamor se hočeš! Fuj!«

Otožno je gledala plaha žival na mimo idoče, ki niso vedeli, koga imajo pred seboj. Le včasih se je oglasila z žalostnim glasom, kakor bi prosila usmiljenja in pomoči. Pa kdo naj razume, kaj hoče žival povedati.

Pretekla so leta, minevali so dnevi in meseci. Kristus in sveti Peter sta spet hodila tam mimo. Peter se spomni neprijetnega pota in neprijetnih dogodkov, ki sta jih včasih tukaj s Kristusom doživljala. Postal je zamišljen in dolgo ni mogel priti do besede. Sveti Peter ni bil med tistimi, ki hočejo svojega bližnjega kratko in malo pogubiti in uničiti, naj jih stane, kar jih hoče. Takih ljudi ob dnevih svetega Petra naša zemlja še ni poznala. Zasmilila se mu je žena; ki je bila pred toliko in toliko leti spremenjena v žabo. Gospod, ki vse vidi in vse ve, je pa že uganil misli svojega apostola in mu je sklenil pomagati. »Peter!« ga je predramil iz zamišljenosti.

»Kaj želiš, moj Gospod?« se oglasi Peter.

»Videl sem tvoje misli,« začne Kristus, »in ker so tvoje misli blage in plemenite in ne maščevalne, ti hočem pomagati. Rešiti hočeva tisto nesrečno ženo, že veš katero, in pomagati ji hočeva. Saj sam veš, da Bog noče smrti grešnika in ne njegove pogube.«

»Pa kako naj jo rešiva?«

»Sosedov otrok jo bo rešil z najino pomočjo. Nedolžen je še in nima še krivde pred Bogom. Ta otrok jo bo rešil. Tistega dne, ko se svet spominja ostajenja, naj gre k tistemu grmu, iz katerega si ti takrat odlomil šibo kazni in pokore. Tam naj odlomi novo šibo, ki naj bo šiba poboljšanja in z njo naj trikrat zamahne proti tisti živali, ki se plazi dan za dnevom okrog

tele hiše. Samo zamahne naj, udariti je pa ne sme in žena bo rešena.«

»Vse bi bilo dobro in prav, samo kdo naj otroku to dopove?«

»To je pa tvoja reč. Ti mu moraš dopovedati. Pa tako, da te nihče ne bo slišal. Če bi te kdo slišal, čigar duša je že vsa v grehah, bi ženi ne bilo nič pomagano. To je torej tvoja skrb.«

Peter si je prizadeval, da je svoje naročilo dovršil in Gospod mu je to pomagal izvršiti. Žena je bila rešena in je živela potem še dolgo let v pokori

in v zatajevanju. Zakaj svoj jezik krotiti, to ni igrača...

Spokorjeni grešnik

Živel je na svetu človek sedemdeset let in vse živoljenje je preživel v grehah. Zbolel je ta človek in se ni pokesal svojih grehov. Ko pa je prišla smrt, se je v zadnji uri razjokal in rekel: »Gospod! Odpusti mi, kakor si odpustil razbojniku na križu!« Komaj je to izgovoril, je odšla duša iz telesa. In grešnikova duša je vzljubila Boga, verujoč v milost Njegovo, in prišla k nebeškim vratom.

In grešnik je potrkal in prosil, da mu odpro vhod v nebeško kraljestvo.

In zaslišal je glas izza vrat: »Kdo si, človek, ki trkaš na raj-ska vrata, in kakšna dela si izvršil v živoljenju svojem?«

In odgovarjal je glas obtoževalca in naštel vsa grešna dela tega človeka, ne enega dobrega dela ni omenil.

In glas za vrati je odgovoril: »Ne morejo grešniki v nebeško kraljestvo. Pojdi od tod.«

A človek je rekel: »Gospod, slišim tvoj glas, obličja tvojega pa ne vidim in imena tvojega ne poznam.«

In glas je odgovoril: »Peter sem, apostol.«

In grešnik je rekel: »Usmili se me, Peter, apostol, spomni se človeške slabosti in milosti božje. Ali nisi bil učenec Kristusov, ali nisi poslušal iz samih ust Njegovih nauk Njegov in videl vzgled živoljenja Njegovega? In se spomni, da ko mu je duša zdvajala in trpela in te je trikrat prosil, da ne bi zaspal, temveč molil, si ti zaspal, ker so ti bile oči težke, in trikrat te je On dobil spečega. Tako tudi jaz.«

»In še se spomni, kako je petelin zapel, in si šel ven in se bridko razjokal. Tako tudi jaz. Pusti me torej v raj.«

In utihnil je glas za nebeškimi vrati.

In postal je grešnik nekaj časa, pa je zopet začel trkati in prositi, da mu odpro vrata v nebeško kraljestvo.

In za vrati se je zaslišal drugi glas: »Kdo si, človek, in kako si živel na svetu?«

In odgovarjal je glas obtoževalca in zopet ponovil vsa zla dela grešnikova in ni omenil ne enega dobrega.

In glas za vrati je odgovoril: »Pojdi od tod; taki grešniki ne morejo živeti poleg nas v raj.«

In grešnik je rekel: »Gospod, slišim tvoj glas, toda tvojega obličja ne vidim in tvojega imena ne poznam.«

In glas mu je odgovoril: »Kralj in prerok David sem.«

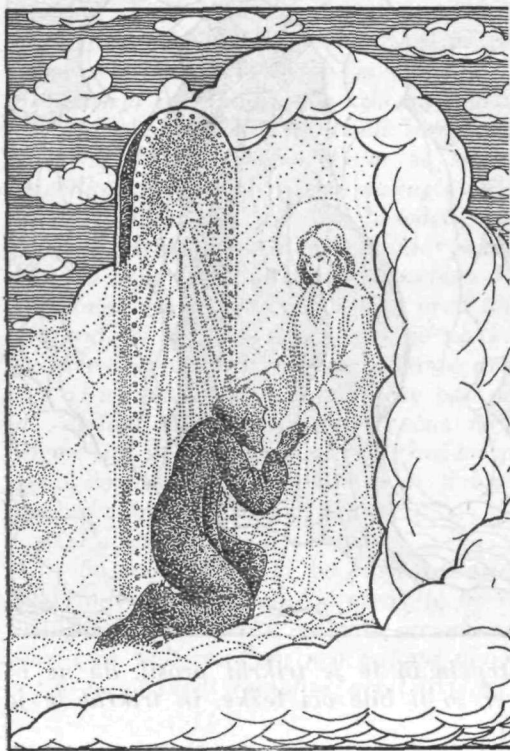

In grešnik ni obupal, ni se oddaljil od nebeških vrat, tempeč rekel: »Usmili se me, kralj David, in spomni se slabosti človeške in milosti božje. Bog te je ljubil in te poveličal pred ljudstvom. Vse si imel — kraljestvo in slavo in bogastvo in žene in otroke, a zagledal si s strehe ženo siromašnega človeka in greh je šel v tebe in vzel si Uriju ženo, njega samega pa si ubil z mečem Amonitov. Ti, bogatin, si vzel siromaku poslednjo ovčico, njega pa umoril. Prav tako sem delal tudi jaz.«

»In spomni se potem, kako si se pokesal in govoril: Izpovedujem svojo krivdo in žal mi je mojega greha. Tako tudi jaz. Pusti me torej v raj.«

In umolknil je glas za vrati.

In postal je nekaj časa grešnik, nato je zopet začel trkati in prositi, da mu odpro v nebeško kraljestvo. In izza vrat se je zaslišal tretji glas, ki je rekel: »Kdo si, človek, in kako si živel na svetu?«

In odgovarjal je glas obtoževalca in tretjič je naštel zla dela človekova, dobrih pa ni omenil.

In odgovoril je glas za vrati: »Pojdi od tod, ne morejo grešniki v kraljestvo nebeško.«

In grešnik je odgovoril: »Glas tvoj slišim, toda obličja ne vidim in imena tvoje ne poznam.«

In odgovoril je glas: »Janez Bogoslovec sem, ljubljeni učenec Kristusov.«

In vzradostil se je grešnik in rekel: »Zdaj mi ne morete odreči. Peter in David me bosta pustila zato, ker poznata slabost človeško in milost božjo. Ti pa me boš pustil v raj, ker v tebi je veliko ljubezni. Ali nisi ti, Janez Bogoslovec, napisal v svoji knjigi, da je Bog ljubezen in da kdor ne ljubi, ne veruje v Boga? Ali nisi govoril v starih letih ljudstvu vedno iste besede: 'Bratje, ljubite se med seboj!' Kako si me mogel zdaj zasovražiti in me odgnati? Ali se odreci temu, kar si sam propovedoval, ali pa me vzljubi

in pusti v kraljestvo nebeško, po katerem tako hrepenim.«

In odprla so se vrata nebeška in objel je Janez spokornega grešnika in ga sprejel v kraljestvo nebeško.

Prev. Iv. Vouk.

Križi

Po dedovi besedi.

Bil je mlinar, prebrisan za devet pravdarskih dohtarjev. Pretental je vsakega, če ga je le mogel. Krivičen ni bil, od mletve ni preveč jemal, mera in vaga sta bili pravični pri njem. Bil je močan, da je z levico dvigal in premetaval težke vreče, kakor da bi bile z gosjim perjem napolnjene. Pravili so, da bi se bil lahko z medvedom metal, ako bi prilika nanesla, pa bi ga tudi zmogel. Vesel je bil življenja in zdravja, vedno je žvižgal in prepeval, čeprav je imel od sile zoprno ženo, vsaj imel jo je za tako.

V peklu so se menili, da imajo mehkužnih menkov preveč, da se jim hoče kake tolste ribe, pa so naročili vragu Pika-parklju, naj gre na svet, vrže trnek z mastno vabo in ujame neugnano ščuko, samosvojega mlinarja, tistega, ki je imel od sile zoprno ženo, pa je bil le vedno židane volje.

Šel je vrag Pika-parkelj na svet, se oglasil pri veselem mlinarju in vrgel v njegove vode trnek s tolsto vabo. »Dober dan, mlinar!« ga je pozdravil.

»Bog daj dva, enega zame, enega zate, da ne bo zamere; zakaj, jaz ne oddam nikomur dobrega dne.« odgovori mlinar.

»Lej ga no! Razumen mož si, s teboj se da govoriti.«

»Pa ne predolgo! Ne bi bilo prav, da bi se od predolgega govorjenja tebi ali meni naredil žulj na jeziku.«

»Se pa na kratko pogovoriva.«

»Tako mi je všeč. Predolgo se ne maram muditi v tvoji družbi. Smrdiš po smodniku in žveplu. Poznam take tičke, iz pekla prihajaš, vrag si.«

»Mlinar, odkrito govoriš. Iz pekla prihajam, uganil si: vrag sem, pote sem prišel.«

Mlinar se krepko udari po stegnu, da se zapraši moka v merniku, ki ga je držal z levico, in med glasnim krohotanjem zakliče: »O, dobrodošel, ljubi svak!« Pri teh besedah mu krepko stisne roko, a mu hitro izmakne svojo iz njegove, zakaj skoraj bi si jo bil ožgal, osmojena mu je itak že bila. Ni vedel, da je vrag pravkar bil še v peklu in se še ni shladil na zemlji.

»Svak? Svak da sem ti? Kako to?« se čudi vrag.

»Vprašaj ženo. Če ni tvoja sestra, pa nočem nič. Po časopisu sem jo dobil, vraga sem dobil. Za gospodinjstvo ji ni kaj reči, za moža pa je vražja; pa reci, da ni tvoja sestra in da potemtakem nisi ti moj svak.«

»Če je taka, je rompompom v hiši, prepir in bunke.«

»Oho, to pa ne!« ga zavrne mlinar. »Žena je le dar božji, pa naj bo taka ali taka; iz moževega telesa je vzeta, le nespametni pretepa lastno telo. Bunk torej ne poznamo v naši hiši. Pa tudi prepira ne. Le enkrat živim, pa naj bi si še to edino življenje grenil s prepitom? Le kaj ti na misel hodi? Za prepir je treba dveh. Jaz pa nisem take vrste, da bi trpel prerekanje; za prepir nisem ustvarjen, pa je konec besedi.«

Pri teh besedah si mlinar zažvižga veselo poskočnico in se s posodo v roki zavrti razigrano, kakor da je na svatbi.

»Všeč si mi, mlinar, rad bi s teboj bratovščino pil,« reče zdaj vrag.

»He-hej, ne bo nič! Mi je vragulja dovolj, nočem si še vraga na vrat obešati,« se brani mlinar.

Vrag vidi, da je mlinarju le težko priti do živega. »Kaj bi hodil okoli, kakor maček okrog vrele kaše,« si misli, »udaril bom naravnost, vrgel trnek s tako privlačno vabo, da se tudi samosvoja mlinarska ščuka ne bo branila, zgrabiti ga.« Tako si torej misli in vpraša: »Mlinar, ali veš, kako mi je ime?«

»Vrag je vrag, posebnega imena menda nimaš,« mu odvrne mlinar.

»O, imam ime, imam; pa še lepo ime; če ga ugameš, pa ti dam vrečo zlata.«

»Kaj mi bo zlato? Dovolj mi daje mlin za vsakdanje potrebe, več pa treba ni. Kar obdrži zlate zaklade zase in za svoje peklen-ske brate.«

»E, zlato bi tebi prav hodilo! Zlato bi bila vez med teboj in ženo. Veš, če ne bo garala ko črna živina pri tebi in bo vsega v izobilju pri hiši, ti bo stregla na vso moč in bo prijazna s teboj ko mlada nevesta; pa pohlevna ti bo ko leto stara putka, ki zoblje iz roke.«

»Misliš?«

»Nič ne mislim, vem, da bo

tako, vse ženske so si namreč v teh stvareh enake.«

Oj kolikokrat je mlinar sam pri sebi rekel, da bi rad dal mlin in še vse premoženje povrhu, samo da bi bila žena manj oglata in bi se ne zadevala v vsako reč; da bi ne bila svojeglavna in muhasta in bi si vendarle dala tudi kaj dopovedati; da bi ne bila zadirčna, tako vražje togotna in rogata, da živ krst ne more z njo shajati... »Ej, ko bi se tale reč res dala kako preobrniti in prekreniti, čeprav z vragovim zlatom,« vzklikne v svoji notranjosti, ne reče pa še nič. Vragova ponudba ga je zadela. Za vabo na trnku bo prijel. Saj bi še za kaj hujšega zagrabil, samo da bi bila žena vsaj en dan, eno uro z njim prijazna.

»Mlinar razmišlja, dobro znamenje,« si misli vrag. »Poprijela bo ta ščuka za vabo, ujel ga bom na trnek, ki sem ga vrgel v njegove vode. Ne zaradi zlata, zaradi žene, ki jo še vedno ljubi in bi rad videl, da bi bila, kakor se spodobi za hišno gospodinjo in ženo tako vrlemu možu.«

Vaba na trnku je tako privlačna: vreča zlatnikov in z njo ženina prijaznost.

Pa se oglasi zdaj mlinar, ta samosvoja grča, ki ga še nikdo ni premagal, to pot pa je le klonil tilnik, ljubezen do žene ga je zmogla, le na tej točki je bil ranljiv; oglasi se torej, malo še pohrka in reče: »Kako si prej govoril? Mar nisi dejal: če uganem tvoje ime, pa mi daš vrečo zlata? Si še takih misli?«

»Še!« zatrdi vrag. »Toda če ne ugameš, kako mi je ime, te vzamem in greš z menoj v pekел.«

»Kaj bi s pekлом strašil? Če shajam tu z ženo, mi tudi tam ne bo sile. Grem s teboj v pekел, toda samo pod enim pogojem.«

»Pod katerim?«

»Če me boš zmogel.« Vrag se zasmee, mlinar pa še dostavi: »Brez boja ne bo šlo, to ti povem. Sedem takih lahko pride kot si ti. A če te premagam, boš moral sam romati nazaj v pekел.«

»Naj se zgodi po tvojem. Velja?«

»Še ne! To ti povem: vrečo bom izbiral sam, da veš.«

»Izberi si jo čisto po svoji volji. Sešij v vrečo vse rjuhe, kar jih imaš; tako globoka ne bo, da bi mi zmanjkalo zlata, ki ga imam na pretek, in da bi ti je ne nasul do vrha. Si slišal?«

»Slišal.«

»Torej velja?«

»Velja!«

»Še danes bo polna vreča samih zlatnikov. Samo povej mi, kje jo bom dobil?«

»Kje? Stopi iz mlina, da ti pokažem.«

Šla sta na prosto, pri rakah sta se ustavila. Mlinar je pokazal od tam z roko na sivo skalo pod hribom, ki se je razprostiral onkraj mlina in obkrožal na eni strani dolino, ter zaupno povedal: »Tik tiste skale, tam kjer je od strele osmojena, je ozka, a globoka jama. V to jamo pripnem vrečo. In v to vrečo nasuj zaklad. Nihče se ne upa tjakaj. Pravijo, da tam straši. Varen bo denar tam pred tatovi in malopridneži.«

»V redul« pritrudi vrag. »Še danes bo vreča polna zlatnikov. In kdaj pridem pote?«

»Saj veš, da velja pravilo: ko plačaš blago, ga vzameš; ko bo vreča polna, pridi pome in me vzemi, če me boš zmogel.« Vrag nato izgine.

Mlinar je vzel zdaj prvo vrečo, ki mu je prišla pod roko — precej na široko je bila prikrojena — ji odparal spodnji konec na dvoje, tako da je bila brez dna, in jo s krepkimi kavljji pritrdil na rob jame tik skale pod hribom. Nato je vrgel debel kamen skozi pripeto vrečo v jamo in poslušal. Nič ni slišal, da bi bil padel kamen na trda tla; glas se je zgubil za njim, brž ko je preletel ožino pri vrhu. Spodaj je bila jama nič koliko široka. In globoka? Pravili so, da je brez dna; menda je res segala do osrčja zemlje. »To bo moral vrag nositi, če bo hotel napolniti vrečo do vrha,« se je smejal mlinar. »Do sodnega dne ravno ne, za devetkrat devet in devetdeset let pa bo imel dovolj dela. No, mene bo preživel njegov posel. Bojim se le, da bi vrag ne držal besede. Takim tičem ni dosti verjeti.«

Tako je modroval mlinar in odhitel nazaj v mlin. Dva mlinska kamna sta se vrtela v prazno. Brž jima je nasul žita, da sta imela kaj dela.

Vsa zaskrbljena prisopiha čez nekaj trenutkov žena k mlinarju in mu v strahu zaupa: »Ljubi mož, joj, ali ne veš, kaj se tam na hribu godi? Cela vojska se gnete tam, črna vojska, vsi vojaki so črni. Pa ne korakajo in ne tekajo; kakor blodne luči švigajo sem in tja; zgrinjajo se tam pod sivo skalo in zopet izginjajo, na njih mesto pa prihrče vedno nove trume; vsi nosijo težke tovore in vpijejo: »Zdaj smo mi na vrsti, zdaj smo mi na vrsti! Kam naj stresemo, kam naj stresemo?« In se tolčejo in bijejo, pehajo in prekucujejo. In ti črni vojaki, se zdi, imajo kopita na nogah in rep zadaj, Bog nas varuj hudega.«

(Konec prihodnjč.)

Rud. Pečjak

Mikica Mokica

23.

(Dalje.)

Sonce vzhaja. Rožice se v rosi umivajo, ptički se iz sanj prebujajo. Prve čebelice odhajajo po medek.

Iz hiške pri levu z mogočno grivo čebelice ne odhajajo na delo. Vse so doma in čakajo trenutka, ko bodo s kraljico za vedno zapustile svoj predragi domek. Vse jutro si že nakladajo balo in štejejo doto. Napijejo se medu, kolikor ga morejo sprejeti njih želodčki.

Mišlinček še vedno kliče pred hiško svojo ljubo sestrico. Mikica gleda svojo mamico, ki na vrtu rožice sadi.

»O, kako, kako bi jo objemčkala, če bi bila punčka.«

»Mišlinček — Mišlinček!« — je zapiskal v zraku nežen glasek.

»Kdo me kliče?«

Mišlinček se je od veselja kar v kozolček prevrnil.

Mišlunčka je letala vsa rume-na pred hiško. Šaj bi je še spoznal ne, če bi ga poklicala.

»Kje si — ljubi, dragi bratec Mišlinček? — In katera je naša hiška?«

»Tukaj sem, sestrica ljubljena,« ji je zaklical Mišlinček in se še enkrat od veselja prevrnil v kozolček.

Mišlunčka je vsa trudna zaveslala k hiški, toda padla je na pesek pred hišo.

Nenadoma je kriknila tako presunljivo, da je Mišlinčka kar vrglo na pesek. Za njim je skočila Mikica.

Strah in groza. —

Trije mravljinici so držali Mišlunčko za tista majcena, majcena miškina ušesca.

»Stran — razbojniki!« je kričal Mišlinček. »Glave vam potrgam, če moje sestrice ne spustite!«

»Ušesca ti potrgam — trebušček ti razparam, če se mi približaš,« se je zadril eden izmed mravljincev. »Vso noč sem čakal, da se bom maščeval.«

Mišlinček in Mikica sta skočila v boj. Tisti hip sta dva mravljinca spustila Mišlunčko; eden je zagrabil Mikico, drugi Mišlinčka.

»Zletimo!« je kriknila Mikica, kolikor je mogla.

Vsi trije so zleteli, na vsakem je visel mravljinec.

»V hiško nas nesejo, da nas bodo pretepli,« je zavpil eden izmed mravljincev. »Spustimo se — rešimo se!«

Mravljinci so se spustili in popadali kakor snopje na tla. Kričali so, da so bili vsi hripavi: »Čebele debele — ves medek vam pojemo — vse lončke vam razbijemo — perutke vam razgrizemo — hiško vam pa kar prevrnemo — — —«

Mikica, Mišlinček in Mišlunčka so zleteli pred vrata hiške, kjer so se veselo zbirale čebelice. Nekatero so nemirno tekale iz hiške v hiško in dajale že ukaze za sprevod. Ena čebelica je zaklicala Mikici, da bo šla v spremstvu kraljice, ker se je tako hrabro v medveda zakadila.

Mišlinček in Mišlunčka sta se najprvo lepo objela, nato poljubila, še nato pobožala. Ko sta se od veselja najokala, je Mišlunčka povedala, da se je izgubila v kosmatem mucinem ušesu in ni mogla takoj najti izhoda. Šele ko je bila muca maca precej daleč od hiške, je skočila iz ušesa. Zjokala se je, ko je bila sama brez ljubega bratca. Mislila je, da bo umrla. Pa je lepo, lepo zadišalo. Lezla je kar naprej in padla v prelepo rožico. Tam je zaspala. Nekdo pa je pod rožico godel vso dolgo, dolgo noč. Take lepe pesmi: Preljubo veselje, Cigan cigana vpraša, in še lepše.

»Striček murenček je bil,« je vzkliknila Mikica. »O, striček murenček je priden in nikomur nič hudega ne stori.«

»Pa si dolgo v rožici spančkala?« jo je vprašal bratec.

»Čuden, kosmat stric me je zbudil, ki prav debelo govori. Kar prestrašila sem se ga. Mislila sem, da me bo vzal, pa je rekel, da je le po medek prišel.«

»Čmrlj je bil — stric čmrlj!« je vzkliknila Mikica.

»Kako si pa našla našo hiško — ljuba sestrice?«

»Čebelice sem po poti izpraševala. O, saj sem jo dolgo iskala. Dobro, da sem tebe zagledala.«

Pod hiško so še vedno razgrajali mravljinci: »Čebele debele — ves medek vam popijemo — vse lončke vam razbijemo — — —«

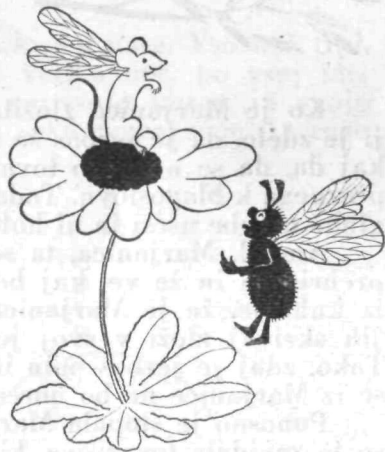
V hiši pa je pelo tisoče in tisoče čebelic:

»Pijmo, pijmo, pijmo —

doto si vzemimo —

balo naložimo —

pijmo, pijmo, pijmo — — —«

Tudi kraljica je pela. Pela je prelepo o novem domu, o novi hiški,
o novi sreči — — —

Trotje so pa samo vriskali.

»Kraljica mrtva nam leži —
naš domek žalosten stoji — —«

so se mešali žalostni glasovi iz sosedne hiške z veselimi vriski in
vzkliki. (Konec prihodnjič.)

K. Hafner

Marjanica nese k blagoslovu

Marjanica je že odrasla deklica. Pol leta in dva mesca že hodi v šolo, brati že zna in pisati, tudi računa že in poleti bo šla že k svetemu obhajilu. Tako ji je obljubil gospod kaplan, ker je pridna in se rada uči.

In ker je že tako velika deklica, je letos o veliki noči nesla tudi k blagoslovu. Mama ji je kupila pisan jerbas in vanj je Marjanica zložila kos kolača, klobaso, korenino hrena, tri pirhe in lepo, zlato pomarančo. Vse to je dala Marjanici mama, ki jo ima zares rada. Pa še nekaj nese Marjanica k blagoslovu, za kar mama ne ve. To so tri debele repe.

Repe, kaj otroci, to se vam čudno zdi? Pa je res tako. Le poslušajte!

Ko je Marjanica zložila v jerbas vse, kar ji je dala mama, se ji je zdelo, da je jerbas še na pol prazen. Prosila je mamo, naj ji še kaj da, da se ne bodo tovarišice norca delale iz nje, da nese polno praznega k blagoslovu. Toda mama je bila ob tej Marjaničini prošnji gluha na obe ušesi in ni hotela nič slišati.

Ampak Marjanica, ta se ne vda kar tako. Prav zares ne. Saj je prebrisana in že ve, kaj bo storila. Komaj je mama za hipec odšla iz kuhinje, že je Marjanica v shrambi, pograbi tri debele repe in jih skrivaj zloži v svoj jerbas poleg potice in klobase in pirhov. Tako, zdaj je jerbas poln in prt stoji lepo gladko na njem. O, nihče se iz Marjanice ne bo norca delal!

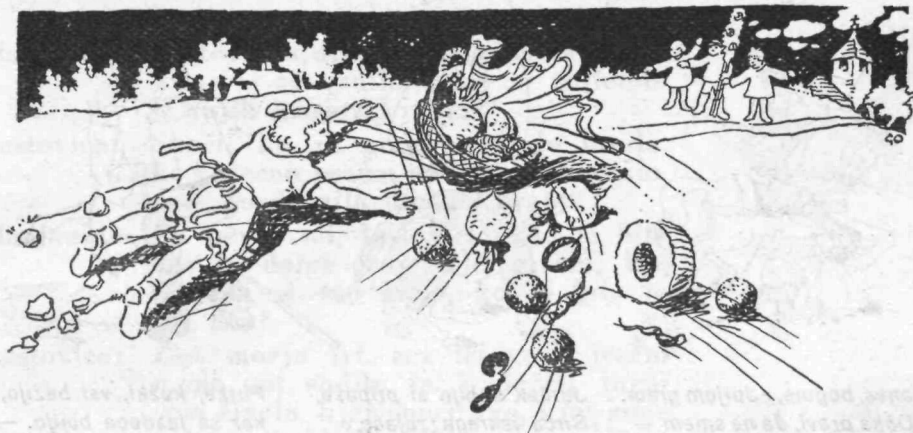
Ponosno je stopala Marjanica v cerkev z jerbasom na glavi. Ali so jo zavidale tovarišice, ki so samo revne cekarje nosile!

Toda pot do fare je bila dolga in jerbas na glavi je postajal čedalje težji. Le kaj je v njem, kar tako težji? Marjanica premišljuje. Kolač ni, ta pomeni Kristusovo krono. Tudi pirhi niso, ti pomenijo Kristusove rane, tudi hren ni, ta spominja na grenki pelin, meso tudi ne, saj nam govori o Kristusovem trpljenju. Toda repe, te težijo jerbas in tiščijo v glavo, da Marjanica že kar dalje ne more. Vendar

že sopiha po klancu in skoraj je že pred cerkvijo. Že gleda visoki zvonik farne cerkve in posluša zvonove, ki pritrkavajo bam-bamrbam-bam-bam. Kako lepo zvonijo!

Tedaj pa — štrbunk in Marjanica leži na tleh. In okoli nje se vali kolač in pirhi in klobasa in pomaranča in tri repe. Pomislite: tri repe! Mahoma je vsa otročad okoli Marjanice, se čudi in norca dela: »Marjanica nese repo k blagoslovu! Pomislite, repo!«

Kako je Marjanica prišla od blagoslova domov, še sama ni vedela. Ničesar ni videla, ničesar ni slišala okoli sebe, samo ena beseda ji je zvenela po ušesih: Repa, repa!

Ves večer je bila žalostna in se je jokala, dokler je mama ni potolažila: »Nič ne maraj, Marjanica, saj je tudi repa božji dar.«

»Že, mama. Toda zdaj se bodo vsi norca delali iz mene.«

»No, kaj za to. Bodo že spet pozabili. Malo kazni pa tudi mora biti za tvojo bahavost.«

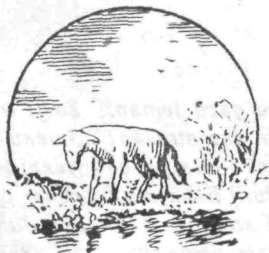
In Marjanica si obriše solze in vzame kazen nase. Vso noč trpi, še spati ne more. Drugi dan pa je sveta velika noč, po vsej fari odmeva vesela aleluja in Marjanica je na svojo kazen in svojo sramoto pozabila. Zdaj se igra s pirhi in seka pomaranče. Iz repe pa je mama skuhala alelujo.

Severov

Velikonočna

*Veselo pojo spet zvonovi,
oznanjajo slavnosten dan,
da vstal je Zveličar od smrti
in boj je s trohnobo končan.*

*Žioljenja spet vse se raduje
in hoali Rešnika sveta,
ki stvarstvo nam vse pomlajuje
in z novim nas opom navda.*

Jurjevanje

„Danes, bogme, z Jurjem grem.
— Očka pravi, da ne smem —
ampak Sirec moj že hrska
in nestrpno z ного brska:
prvi v vás pomlad
bi prinesel rad.“

Jurček sabljo si pripaše,
Sirca iskrega zajaše,
skrito smukne skozi duri
in po cesti jo odkuri.
Nič se ne ozira,
strumno galopira.

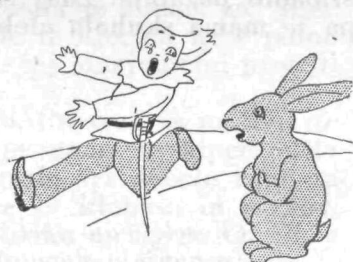
Putke, kužki, vsi bežijo,
ker se jezdeca bojijo. —
In že vas za njim ostaja,
in že polje ga obdaja,
pa ne postoji,
kar naprej drvi.

Ali — tam je gozd témán,
ves je mrk in ves strašán!
„Naj se vrnem? — Kaj pa, če
v gozdu Jurij čaka me?
Zame ni strahov
in ne grem domov!“

Že je v gozdu. Veja počí.
Jurčku srček v hlačke skočí.
Nekaj mupred noskom migne,
nekaj proti njemu švigne —
Jurček se zboji!
Skočí in zbeži!

Kaj je njemu konj in meč!
Pete dviga prav do pleč.
Sivi zajček ga ustavi:
„Noge zgubljaš! Stoj!“
mu pravi.
„Jurček! Saj jaz tak
tudi sem junak!“

Krista Hafner

Marjanica pozdravlja lastovico

Marjanica: Lastovička, drobna ptička, dober dan! Kdaj si se vrnila, kdaj si priletela iz tujih krajev k nam?

Lastovica: Snoči, ko za gore sonce je tonilo, ko večerno pesem v stolpu je zvonilo, sem pozdravila domači hram.

Marjanica: Pa povej mi, lastovica, kje si bila ves ta dolgi čas? Kje živela, kje žgolela si vso zimo, ko ni bilo te pri nas?

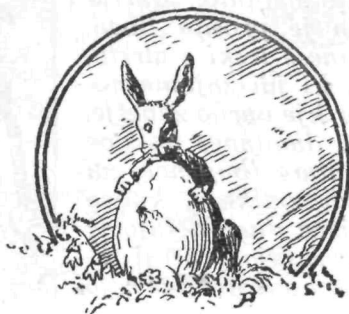
Lastovica: Čez morja tri, čez tri goré jeseni mene pot vodila je. V deželi južni sem živela, kjer sonce žge, kjer zime ni, kjer palme kratke sence rišejo in mušice skoz leto dni po zraku plešejo.

Marjanica: Pa kdo te vodil je, kdo kazal ti je v daljne kraje pot.

Lastovica: To bil je sam naš ljubi Bog.

Marjanica: Še to povej mi, ljuba ptička, zakaj iz dežele bajne zdaj vrnila si se k nam?

Lastovica: Da zopet bi pozdravila domači hram. Ta planinski raj je moj rojstni kraj. Tu svoje gnezdece imam. Mladiče v njem gojila bom. To je moj lepi, dragi dom. Vsako jutro vam budnice bom žgolela, tebi, sebi, vsem Slovcem srečo bom želela.

Velikonočnice

(Nabrala A. Lebar.)

Leska

V nekaterih krajih je navada, da ob času nevihte zatikajo leskove palice, blagoslovljene na cvetno nedeljo, nad vežna vrata, da bi v hišo ne treščilo. Legenda pripoveduje, da je leščevice prav od Matere božje dobilo to čudovito moč.

Mati Marija je šla čez hribe obiskat svojo sorodnico Elizabeto. Žene si imajo vedno kaj povedati. Tudi te dve sveti ženi sta si imeli povedati vse polno čudnih novic, ki so se v zadnjem času zgodile. Le spomnite se na zgodbe!

Vroč poletni dan je bil, ko je odšla Marija na pot. Vsa narava je pričakovala nevihte. In res: Devica Marija še ni prišla do vrha gričevja, ko se je začelo bliskati in grmeti in že so padale prve kaplje. Marija se je ozirala, kam

bi stopila pod streho. Nekaj topolov in hrastov je stalo v bližini; a topol je premalo košat, da bi jo varoval pred dežjem, pod hrast pa ob nevihti ni varno stopati.

Vedno gostejše kaplje so se usipale. Kar zagleda Marija mlado srnico, ki je v velikih skokih hitela proti leskovemu grmu in se je pod njim skrila. To je Marija spoznala za božji migljaj, naj se tudi ona skrije pred dežjem pod tem grmom. Hitela je proti grmu in je videla, kako srnica leži pod njegovim vejevjem, kakor pod streho. Marija je sedla poleg srnice, ki se je ni prav nič bala. Komaj pa je sedla, že je strela razklala visok hrast, pod katerega je hotela stopiti pod streho. — Mirno sta sedeli pod grmom, dokler nevihta ni ponehala, in Marija je hvalila Boga za njegovo dobroto.

Ko so se temni oblaki razpršili in je dež ponehal, sta obe prilezli iz svojega skrivališča. Srnica je nadaljevala pot k svoji mamici, ki je gotovo skrbela, kje je med tako hudo nevihto. Marija pa je sklenila roke in je prosila Boga, naj za vse čase prizanese leski s strelo, da bodo imeli ljudje, ki jih zajame nevihta na polju, vendar kje varno zavetje.

Zato pa ljudje še dandanes leskove šibe porabljaajo za butare (bogance) za cvetno nedeljo, ki jih zatikajo, ko so blagoslovljene, nad hišne duri, delajo iz njih križce, ki jih posajajo prošnji teden na njive in jih ob hudi uri devljejo tudi na ogenj.

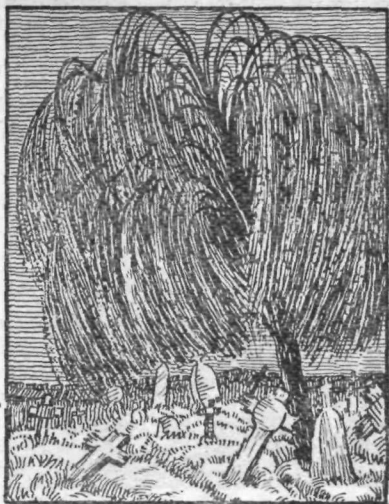

Vrba žalujka

Ko so rimski vojaki popolnoma brez vsakega sočutja in usmiljenja slekli Jezusa in mu pritisnili trnjevo krono na glavo, jih je njihova krvoločnost spomnila še na nekaj: hoteli so ga še bičati. Nalomili so od najbližje stoječega drevesa vej, osmukali z njih ozko, srebrno in blesteče listje ter s temi šibami tepli Jezusa.

Drevo pa je pri tem čutilo strašne bolečine, da je prav ono moralo dati šibe za to neusmiljeno početje. Žalostno je stalo tam, četudi ga je sonce še tako božalo s svojimi žarki. Vse veje je upognilo k tlom, ki so ostale tako do današnjega dne. To drevo je vrba žalujka.

Vrbo žalujko sadimo radi h grobovom naših dragih kot tihi znak žalosti.

GOREČA LJUBEZEN

KRISTUS JE KLEČAL NA OLJSKI GORI IN MOLIL K NEBEŠKEMU OČETU. TAM BLIZU SO SPALI UČENCI, IZDAJALEC PA SE JE BLIŽAL.

»OČE, NE KAKOR JAZ HOČEM, AMPAK KAKOR TI,« JE MOLIL, DA REŠI GREŠNI ČLOVEŠKI ROD. KRVAVE KAPLJE SO POLZELE NA ZEMLJO. KO MU JE ANGEL PRINESEL TOLAŽBO OD NEBEŠKEGA OČETA, JE ODŠEL IZDAJALCU NASPROTI.

IZ KRVAVIH KAPLJIC, KI SO NAMOČILE ZEMLJO, PA SO ZRASLE CVE-TICE, ŽARNORDEČE, IN LJUDJE SO JIM DALI IME »GOREČA LJUBEZEN«.

Trn

Kristus je šel po gozdu. Drevje in grmovje je nategovalo vratove, da ga vidi. Vse se je obleklo v najlepšo obleko in si nadelo najlepše cvetje. Saj je bilo spomladi.

Tudi trn je hotel videti Gospoda. Drevje in grmovje pa je kričalo nanj: »Skrij se, skrij se! Tebe Gospod sovraži, saj so mu tvoji trni nekoč ranili presveto glavo in mu trgali kožo s čela!« — To pa je slišal Gospod. Varno je razprostrl roke nad zaničevanim trnom in se obrnil k drugim: »Prenehajte, kajti jaz ljubim trnje, ker ono mi pripelje nazaj mnogo ovčic, ki jih vaša lepota in vaše cvetje izvablja na kriva pota.«

Nas dom

Leopold Paljk

Ko pomlad cvetoča pride ...

Pomlad je prišla v deželo in njen topli dih je zavel po gajih in livadah. Pa tudi nas, mlade sadjarje, je našla pripravljene. Staro drevje smo osnažili, pregoste veje zredčili, drevje poškopili, slabe sadne vrste precepili, a mlado drevje posadili. Okrog debel smo zemljo plitvo prekopali, uredili kolobar ter ga pokrili s predelanim hlevskim gnojem ali kompostom. Da nam bo drevo bujno rastle, skrbimo, da se drevesni kolobar tudi med letom ne zaraste s travnato rušo in plevelom.

Ako nastopi suša, je treba posajena mlada drevesca večkrat temeljito zaliti. To velja še posebno za špalirno drevje ob južni steni, kjer se zemlja najhitreje izsuši. Ker se je v jeseni posajeno drevesce do zdaj že dovolj v zemlji posedlo, ga že lahko trdno privežemo h kolu. Drevesca pa, ki smo jih posadili letošnjo pomlad, bomo trdno privežali h kolu šele pozneje. Ako se nam ni obneslo cep-

ljenje v razkol ali žleb v februarju in marcu, lahko drevo ponovno cepimo v aprilu in še celo v maju za kožo. V ta namen prikrajsamo vejo za nekoliko centimetrov in vstavimo cepič, kot je bilo povedano v zadnji številki »Vrtca«. Da veter ali ptiči ne odlomijo cepiča, pritrdite nad cepičem loka iz vrbove ali leskove šibe.

Vrtnaričice imajo polne roke dela

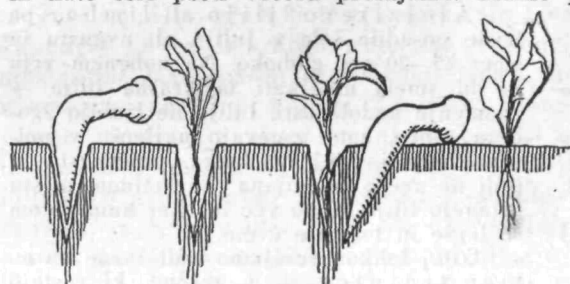
Na zavetno in sončno leho posejte navadno in rdeče zelje, ohrovt, kolerabe, rožnati kapus, solato in drugo povrtnino, kolikor je še niste. Tudi skrbite, da se v sejalnici ne razraste plevel. Zato mlade sejančke večkrat oplevite! V aprilu lahko še vedno sejemo na prosto solato, radič, grah in redkvico. Proti koncu mesca tudi že lahko posejemo nizki ali pritlični fižol. Tedaj tudi že lahko presajamo na prosto glavnatu solato, kolerabe in rano zelje, ki smo ga v marcu posejali v toplo gredo.

Ko je prvi grah priklil iz zemlje, ga je treba prisuti in obtakniti z natičjem. Mlade setve moramo takoj opleti. Ako smo seme sejali v vrste, nas pletev ne zamudi dosti. Pletev, t. j. rahljanje zemlje in zatiranje plevela, je namreč najvažnejše vrtnarsko opravilo. Pridne vrtnaričice ne trpe plevela na vrtu, ker dobro vedo, da je plevel najhujši sovražnik v vrtnarstvu, ker odjeda drugim rastlinam hrano in vlago, jih zasenčuje in zatira, da se ne morejo razviti. Nikoli ne čakajte, da se vam plevel razraste, razcvete in obrodi seme, ker se vam potem zaseje po vsem vrtu! S pletvijo pa zemljo tudi rahljate, da moreta zrak in toplota do korenin. Zlasti po dežju je treba gredice ponovno z motiko zrahljati.

Ko boste presajale zelenjad, upoštevajte sledeča navodila: Najprej pripravite gredico. Vse večje grude zdrobite ter površje zemlje poravnajte z grabljami. Najbolje je presajati ob vlažnem in oblačnem vremenu. Ako je po močnem dežju zemlja blatna, počakajte, da se prej nekoliko osuši. V suši pa zemljo čez dan poškopimo in nato šele proti večeru presajamo. Sadike presajamo z lesenim klinom. Ob

Obtikanje graha

Sajenje s klinom

napeti vrvice naredimo v zemljo primerno luknjo, nakar spustimo vanjo sadiko, nekoliko globokeje kot je rasla prej, t. j. do obeh kaličnih listkov, ter pritisnemo zemljo h koreninam s klinom, ki ga zabodemo tik luknje v zemljo. Pri tem pazimo, da se srčna korenina v zemlji ne zavihne, ker bi v takšnem primeru rastlina slabo uspevala. Zato je najbolje, da zelo dolge srčne korenine prej nekoliko odščipnemo. Na eno gredo posadimo rastline v 3, 4 in celo več vrstah. To je seveda odvisno od vrste zelenjadi. Grah sadimo na 1,20 m široko gredo v dveh vrstah 60—80 cm narazen, fižol grmičar v vrstah 30—40 cm druga od druge, preklar 60 cm, špinačo, peteršilj, redkvico, čebulo in por 20 cm, kolerabe in glavnatu solato 30 cm, rano in rdeče zelje, zeleno, endivijo 40 cm, pozno zelje in ohrovt 60 cm. Po presajanju sadike skrbno zalijemo.

Večkrat nam zgodnje setve ogrožajo ptiči, zlasti vrabci. Najlaže jih prepodimo na ta način, da napnemo nad gredicami bele bombažaste niti ter nastavimo »strasila«, t. j. zatakemo v koruzni storž ptičja peresa ter obesimo na niti, da se v vetru vrte ter odganjajo sitne vrabce. Še uspešneje se jih ubranimo, ako obesimo na nit ali vrstico svetle pločevinaste škatle, ki udarjajo v vetru druga ob drugo.

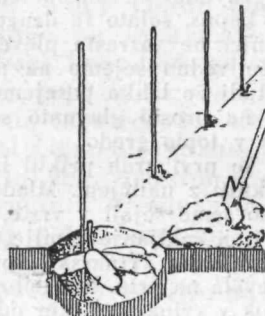
V sejalnici se zlasti ob suhih letih kaj radi pojavijo na kapusnicah, repi in redkvici tako imenovani bolhači, ki žrejo mlade liste in nam večkrat pokončajo vso setev. Proti tej nadlogi se najuspešneje ubranimo, ako potresemo gredico s pepelom, apnenim prahom ali s sajami. Preženemo jih tudi na ta način, da gredico večkrat poškopimo, ker bolhači ne trpe vlage.

Cvetličarice, kaj boste delale v aprilu?

Posadile boste mečke. Saj jih poznate; pravijo jim tudi gladijole. S šopkom svežega cvetja najlepše okrasimo sobo. In prav za vaze so mečki odlične cvetlice. Mečki pa uspevajo le v zelo rodovitni peščeno-ilovnati zemlji. Gomolje posadimo 10 cm globoko ter 10—15 cm narazen. Da se zemlja prehitro ne izsuši, jo pokrijemo s predelanim gnojem in s kompostom. V suši moramo mečkom pridno

Gladijola

Dalija

zalivati. V aprilu sadimo tudi dalije ali georgine. Dalije zahtevajo rodovitno zemljo, pognojeno s starim, predelanim gnojem ali s kompostom. Da nam bodo georgine bujno rastle, jih večkrat zalijemo z gnojnico, a le po dežju. Preden jih sadimo, razdelimo gomoljasto kopučo na več delov in sicer tako, da se vsakega dela drži vsaj po en kos starega stebela, ker brez tega gomolj ne odžene. Vsaki rastlini pustimo pozneje le tri odganjke, vse druge pa sproti odstranimo. Preden gomolj posadimo, zatakamo v zemljo kol, h kateremu privežemo pozneje poganjke.

H gomolnicam spadajo tudi montbrecije, ki so zelo hvaležne cvetlice za šopke. Sadimo jih 8 cm globoko.

Alojzijevo lilijo ali limbar pa boste posadile šele v juliju ali avgustu in sicer 15—20 cm globoko. Na nobenem vrtu ne bi smela manjkati ta krasna lilija — znamenje nedolžnosti. Lilije ne ljubijo žgočega sonca, zato uspevajo najlepše v polsenci. Zemlja naj bo lahka, peščenasta in tudi ne sveže pognojena. Na stalnem mestu ostanejo lilije lahko več let, ker nam potem še lepše in bujnejše cveto.

Zdaj lahko presajamo tudi razne cvetice trajnice, t. j. takšne, ki rastejo trajno po več let na istem prostoru. Trajnice ljubijo globoko prekopano in zelo dobro pognojeno zemljo.

Da pa boste imele na vrtu med letom vedno dovolj cvetja, posejte na prosto — v kolikor jih še niste posejale v sejalnice — razne cvetice enoletnice. Naravnost na gredico lahko sejete: resedo, svetlinček ali godecijo, klarkijo, ostrožnik, mak, prstanec, brokatnico, poletno cipreso, breskvice, zlati mak, lepotice ali steničke, slamnati košek in še razne druge cvetice enoletnice. Seveda jih morate pozneje primerno razredčiti.

Ob ograjah posejte dišeči grahor, kapucinke plezavke in vrtni slak. Ker rastejo kapucinke in slak zelo bujno, nam kmalu zasenčijo vrtno utico in balkon. V aprilu tudi že lahko presajamo cvetice lončnice.

Limbar

Pojdimo po svetu

R. Gašperin

Postaja na Rakeku je vsa prenovljena. Pred njo pozdravimo bronasti kip Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Sveži jutranji zrak nam napolni prsi. Okolica je prav planinska, saj se dvigajo vrhovi Javornika in Slivnice okrog 1000 m nad morsk gladino.

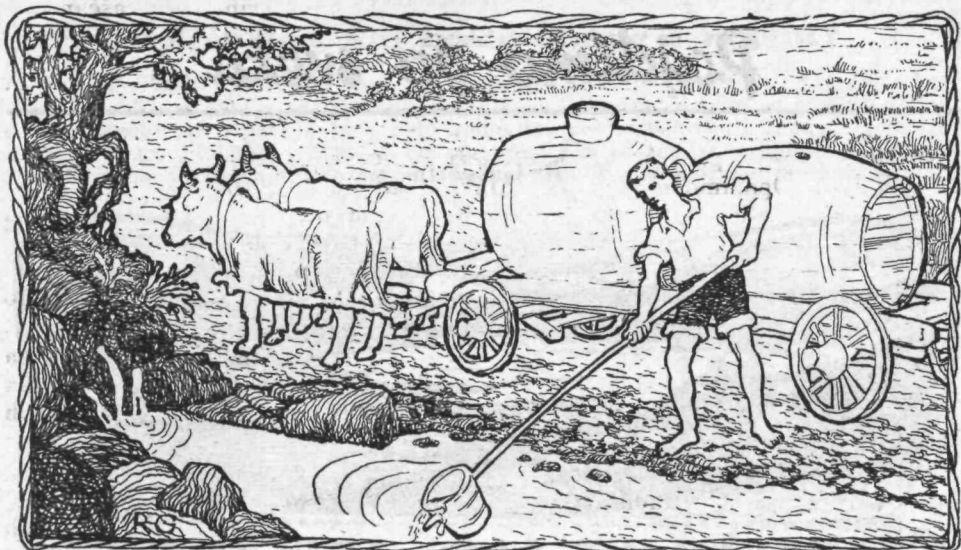
Blizu izhoda s postaje nas vabi prijazni šofer v avtobus, ki bo skoraj odbrzel v Loško dolino. Toda škoda bi bilo zamuditi lepo priložnost, da ne bi šli peš po stari poti z Rakeka do Cerknice. V četrt ure smo že pri kapelici. Tu se nekoliko ustavimo v senci starodavnih, votlih lip. Pod gozdnatim Javornikom zagledamo široko ravan, Cerknisko jezero, obdano z mnogimi vasi in naselji. Zanimiva planota je to, ki muhasto in svojevoljno izpreminja svojo vnanjost. Lanski avgust je bil izredno deževen in človek bi mislil, da bo napolnil jezero, pa ga ni. Nasprotno! Jezero je bilo tako suho, kakor redkokdaj. Celo glavna jezerska reka, Stržen imenovana, se je posušila. Znak, da niso le lačni požiralniki izborno očiščeni, ampak da tudi darežljivi bruhalniki nimajo kaj, s čimer bi mogli presahlo jezero napojiti. Najlepša priložnost je, da si ogledamo suho jezersko dno. V njem raste mnogo močvirnih rastlin, posebno trstja, ki ga Jezerci pridno kose in nakladajo na vozove ter odvažajo za steljo.

Ker je jasen dan, vidimo razločno Snežnik z njegovo skalnato skupino. Ondi in tu je svet ves luknjičav. Na tisoče žlebov dovaja vodo podzemeljskim jezercem. Kadar so ista polna, tedaj oddajajo bruhalnikom toliko vode, da v nekaj urah napolnijo obširno jezero.

Spotoma se ustavimo v prijaznem trgu Cerknici. Ob cerkvi vidimo iz rezanih kamnov postavljene tabore, ki so jih zgradili naši predniki, da so se branili turških napadov.

Ob Cerkniskem potoku pridemo v vas Dolenje jezero, ki leži tako rekoč ob obali, seveda le takrat, kadar je voda visoka. Če je ni, pa leže tam veliki tovorni čolni, priklenjeni z železnimi verigami ob težke skale.

Čakati morajo, da naraste voda. Takrat pa jih gospodarji odklenejo in veselo zaveslajo z njimi po jezerski gladini. Toda veslajo le čez globine.

Iz večine pa je jezero plitvo in tako mnogo laže odrivajo z dolgimi drogi čolne ob dnu. Prav zato pa tudi lahko prevažajo s težjimi tovari obložene čolne; n. pr. s krelji, bruni in kurivom z Javornika, ali s senom in poljskimi pridelki z objezerskih travnikov in njiv.

Tod se pasejo črede lepega goveda. Iz kotline se je dvignil velik jastreb. Gotovo je našel na dnu ribo, ki je zgrešila pot v jezerski požiralnik, pa si jo je ropar privoščil za južino.

Ob jezeru imajo lovci mnogo posla, posebno ob selitvi divjih rac, ki jih postrele ob ugodnih prilikah cele jate. Redkeje se pojavijo divje gosi, vodne putke, ponirki in druga perjad. Sicer pa je Javornik bogat divjačine. Celo rjavi medved prigradnja vsako desetletje ali vsako drugo in gospodari po divjih goščah, dokler ga ne izsleda lovski psi in ne podere lovska puška.

Kadar je huda suša, da ni vode iz studencev, prihajajo vaščani po dve uri daleč s sodi na vozeh do Laškega studenca, ki izvira pod Lazami in ne usahne ob najhujši suši.

Ustavimo se še na Otoku. Vas obdaja senčnat gozd in je samo takrat otok, kadar jezero naraste. Odkar so pa pridni Otočani zgradili kamenit nasip do vznožja pod Javornikom, leži vasica prav za prav tudi takrat na polotoku. Opazimo mnogo čebelnjakov, saj nudijo hojevi gozdovi čebelicam dovolj paše. — Prijazna gospodinja nam postreže s svežim medom in okusnim mlekom. Pripoveduje nam, kakšni reveži so bili otroci še pred nekaj leti, ko še ni bilo na Otoku šole in so bili po več mesecev odrezani od okolice. Toda vse je prestano. Sedaj imajo svojo šolo in nasip do celine, da niso ob nedeljah brez svete maše.

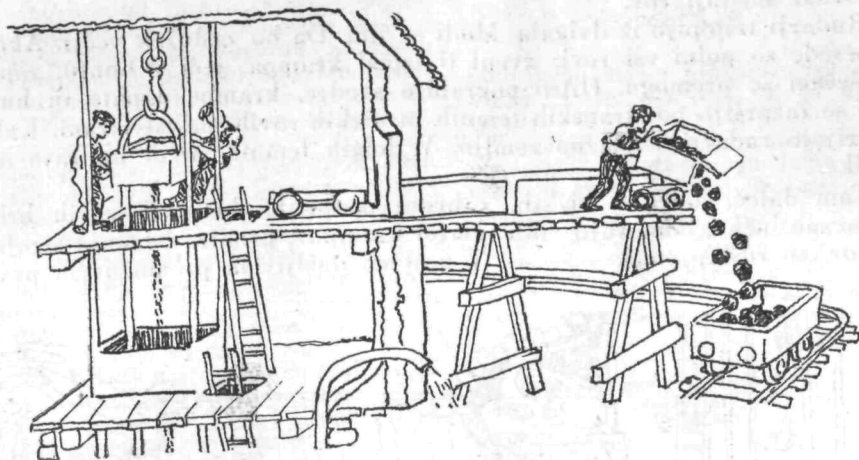
Prejšnja leta se je dobilo tod na pretek svežih in suhih rib, ki pa niso imele prave cene. Zadnja leta pa ravnajo z ribami skrbneje. Kadar upade voda, nastavijo ob požiralnikih rešeta in mreže ter nalove živih rib za polne cisterne.

Ko se vračamo proti Rakeku, nas na poti napere ploha. Ustavimo se zopet pri kapelici, da nekoliko povedrimo. V votlih debelih lip se nekaj oglašča. Bili so pastirčki, ki so tudi šli vedrit in imajo v teh votlinah varno zavetje.

Rudolf Pečjak

Rudnik

Mehka poletna brezmesечna noč, ko so zvezde tako blizu in tako živo gorijo na nebu. Zemlja diši po rastoči travi in rožah, po zorečem žitu in sadju.

Tam ob pobočju hriba zija iz zemlje ogromen betonski rov. Medla svetloba obseva umazane, mrzle stene. Povsod črna tema, le rov zija grozeče iz zemlje pod svetlo nebo.

Črna tema, zvezde in rov.

Luč, kakor ogromna kresnica. Tam nekje iz noči se je vzela in leti skozi temo proti rovu. Še ena luč — dve — — od vsepovsod prihajajo,

vse enako križajo črno temo, se srečujejo, oddaljujejo, bližajo. Tam ob sivem, zamazanem, mrzlem rovu se zbirajo v svetel roj.

Rudarji prihajajo na delo. Čakajo, da se zmenjajo. Tiho strmijo v svoje rudarske svetilke, njihove misli pa so še pri otrocih, ženah in materah. Svit luči dela njihove obraze še bolj zaskrbljene, trde in zamišljene.

Ogromen, zamazan rov zija iz pobočja hriba. Zemlja dehti po rastoči travi in rožah, po zorečem žitu in sadju, po sanjah in ljubezni.

Sirena ostro zabrlizga v gluho noč, svetli roj se zgane, lučke zatrepečejo. Rov se razsvetli.

Iz rova prihajajo nove svetilke, vedno več in več. Rudarji odhajajo z dela. Obraz za obrazom — v svitu svetilk vsi enaki, molčeči, zamišljeni, trudni, le oči jim iščejo daleč predse v temno noč.

Kakor ogromne kresnice poletavajo in se zgublajo rudarske lučke v temi na vse strani. Vsaka hiti po svoji določeni poti.

K otrokom, materam in ženam.

Ogromen betonski rov zija iz zemlje in požira nove rudarje. Roj svetlih lučk zginja v zemljo in z njimi blede, zaskrbljeni obrazi.

*

Na dvigalu so tesno drug ob drugem. Ropot. Sunek. Rudarji s svojimi brlečimi svetilkami se pogrezajo v zemljo. Vse se zagiblje, vrti, teče navzgor in navzdol. V bledem svitu svetilk brzijo mimo železne prečke, verige, mreže, črna in vlažna bruna ozkega jaška. Nenadoma se za hip posveti kakor velikanska obokana betonska klet. Električna luč. Hunti. Polnagi rudarji. Konji. Premog. Prvi rov.

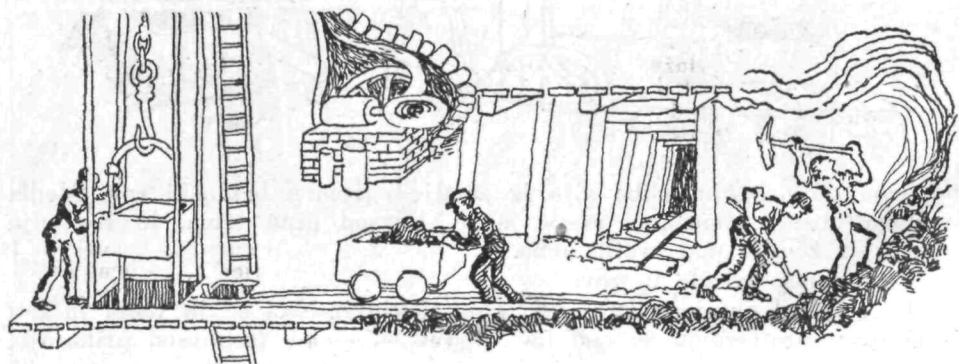
Zopet tema. Zopet pogrezanje, drdranje, ropot, dušljiv duh po vlažni zemlji, premogu. Visoko gori nad ozkim, tesnim črnim jaškom je svetlo okno, kakor bi bil drug svet.

Navzdol. Sunek. Svetloba. Spet betonski oboki, žarnice, hunti, tračnice, krampi, lopate, kladiva, svedri, vročina.

Drugi spodnji rov.

Rudarji izstopijo iz dvigala. Mudi se jim. Da bo zaslužek večji. Akord. Te besede so polni vsi rovi: zveni ti izpod krampa, ječi v huntu, ropoče v sušečem se premogu. Hitro pograbi svedre, krampe, lopate in hunte in že se razpršijo po stranskih temnih in nizkih rovih na vse strani. Kakor krti rijejo rudarji v vlažno zemljo. V dolgih temnih rovih umirajo njih svetilke.

Tam daleč, daleč v nizkih, z bruni podprtih, dušljivih rovih brlijo posamezne lučke, odmevajo votli udarci krampov, prodira brnenje strojnih svedrov, se ruši premog — — — V gostem, dušljivem premogovem prahu

rijejo rudarji v črno steno. Stoje, kleče, upognjeni, sključeni, vrtajo, tolčejo, kopljejo, od prahu zasoljeni.

Tam zgoraj, tako daleč, daleč pa je mehka poletna noč, polna svetlih zvezd. Zemlja opojno diši po rastoči travi, po rožah, po zorečem žitu in sadju. Tam so rudarske hišice, polne ljubezni.

Prvi hunti, natovorjeni s premogom, že prihajajo cvileč iz nizkih, temnih, vlažnih rovov. Za hunti mrki, začrneli, trdi obrazi. Z njimi prihaja vendarle danes tudi vesela vest:

»Dobro se koplje.« Akord. Zasluzek. Družina. Da je le delo.

Pisan drobiž in vse navzkriž

Pogozdovanje

Prišel je zopet čas pogozdovanja. Po šolah boste to vršili pod nadzorstvom svojih učiteljev in se potrudili, da bo delo čim bolj uspešno. Kajti gozd je zelo važen iz gospodarskih, a tudi iz zdravstvenih ozirov.

Pogozdujemo ali spomladi, pa tudi jeseni. To je odvisno od vremenskih in krajevnih prilik. Pri nas je navada, da pogozdujemo spomladi.

Najprej je treba presoditi, kakšne vrste drevja bomo sadili na določeno zemljišče. Ozirati se moramo na lego zemlje, na kakovost prsti, pa tudi na vremenske okolnosti. Dobro je, če se o vsem tem posvetujemo z gozdarskim strokovnjakom.

Za delo pri pogozdovanju moramo imeti primerno orodje: rovačo (kramp), lopato in motiko, pa tudi male kopačice. Rovačo in lopato rabimo pri kopanju, z motiko pa razširjamo in popravljamo jamice ter mečemo prst iz njih. Za raznašanje sadik imamo košare, ki jih rabimo tudi za prinašanje prsti, če je manjka.

Delo opravlja štiri do pet ljudi. Dva ali trije močnejši kopljejo jamice. Najprej oni z rovačo, za njim gre drugi z motiko, ki jamice z motiko razširi in izmeče rušo na eno stran, a prst na drugo. Debelejše kamenje se odstrani, drobnejše naj pa le ostane, ker ohranjuje ob suši zemeljsko vlago. Širokost in globokost jam naj bo 50 do 40 cm.

Sadike pokrijemo z vlažnim mahom ali s prstjo, da se jim med delom ne osuše korenine. Jemljemo jih le po toliko, da ostanejo korenine do posaditve še sveže.

Jame izkopljemo tako, da je ena stran poševno zarezana in na to stran polagamo tudi sadike.

Kako sadimo?

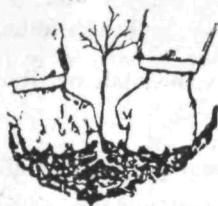
Predvsem moramo paziti, da so korenine v izkopani jami prosto razvrščene, tako kot so rastle prej.

Sajenje se vrši takole: Deček prime z levo roko drevesce za debelce in ga postavi v sredo jamice, malo bolj globoko kot je rastle v drevesnici, kajti zemlja se bo pozneje še nekoliko posedla. Z desno roko drobi zemljo okoli korenin in jo s prsti narahlo spravlja pod korenine,

tako da ni nikjer praznine. Prav h koreninam pride ona prst, ki je bila prej zgoraj.

Ko stoji drevesce že zadosti trdno, ga izpustimo. Pri zasipanju jame prst narahlo tlačimo, da stoji drevesce trdno in navpično.

Drevescem bi morali tudi po sajenju še streči. Dobro je pokopati okrog drevesc plevel in zemljo okrog sadik pokriti z mahom, izpodkopanim plevelom, ali tudi z drobnim kamenjem, da močno sonce ne osuši zemlje. Tudi pozneje je treba paziti, da nam druge rastline ne prerastejo nasada in ga ne zaduše.

Iz »Vrtčeve« skrinjice

Pri nas v šoli

Mladi šolarčki, hočem Vam napisati nekaj vrstic in Vas prav lepo pozdravim. O samem sebi povem le to, da sem doma na Zg. Ravnah nad Zelezniki blizu Sorice. V šolo sem hodil v Kamni gorici, sedaj pa hodim v Mošnjah. Danes opoldne sem se prav dobro najedel »čorbe« in sem bil tako dobre volje, da sem zvečer sedel za mizo in prijel za držalo, da Vam kaj napišem. Povem Vam še to, da mi pravijo Mahudra, to pa zato, ker imam god na dan sv. Mihaela.

Zjutraj, ko kaže kazalec okrog osme ure, grem v šolo. Ker imam kratko pot, sem kar kmalu v šoli.

Moj najljubši predmet je risanje. Tu v Mošnjah smo posebne vrste risarji. Kadar hočemo narisati ovco, se prikaže na listu gotovo kozel. No, pa to za nas ni taka reč. Iz peresnice vzamemo radirko in naredimo za kozlom dirko. Ko to naš narisani kozel zapazi, hitro z lista odlazi.

V naši šoli se imamo zares lepo. Kadar sije sonce, odkorakamo ven pred šolo k našemu drogu, na katerem obračamo hlače. Kadar pa je zunaj mrzlo in pada sneg, prav rad vidim, da nam gospod učitelj zaigrajo na gosli tudi kako poskočno pesmico. Po naši krivdi pa morajo včasih vzeti v roko zdravilo, ki se mu pravi brezovo olje. Saj Vam je znan pregovor: »Kdor išče, ta najde.«

Kokošja jajčka bodo kmalu zrela in pobarvana. Takrat se bo končalo moje zadnje šolsko leto. V šolo mi ne bo treba več hoditi, pač pa bom moral še bolj trdo delati za ljubi vsakdanji kruhek.

Frelih Miha,

učenec 3. razr. višje ljudske šole
v Mošnjah pri Radovljici.

Dragi gospod urednik!

Danes se prvič oglašam iz naše prelepe industrijske vasi in prosim, da ne bi to pisemce zašlo v nikoli nenasičeni koš.

V našem razredu je zelo veliko naročnikov tega prelepega mladinskega lista in vsi nestrpnost čakamo g. kateheta, ko nam prinese »Vrtce«.

Kot mladec sem včlanjen pri fantovskem odseku in zelo rad zahajam v telovadnico, kjer si urim svoje telo. Nastopil

sem tudi na mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani. Zelo radosten sem bil, ko smo pritekli na telovadišče in izvajali proste vaje ter nas je prisotno občinstvo burno pozdravljalo. Na tem taboru smo pokazali, da tudi Slovenci nekaj znamo.

Pozdravljam vse čitatelje »Vrtca«!

Lavrinc Ludovik,

učenec 6. razr. meš. ljudske šole
na Koroški Beli.

Iz moje mladosti

Ko sem bila še majhna, sem rada jokala. Zelo sem jokala pred tremi leti, ko nam je sv. Miklavž prinesel najmlajšo sestrico Nikico. Moja starejša sestra si je kot najstarejša lastila pravico do nje, jaz sem pa dobila le punčko iz celuloida. Zelo sem jokala in prosila mamico, naj še zame naroči živo punčko pri sv. Miklavžu. Do sedaj je še nisem dobila.

Sedaj Vam pa opišem še dogodek, ki se ga dobro spominjam. Ko sem bila stara štiri leta, sem nekoč hodila po mostu pred domačo hišo. Mimo hiše teče potok Mlinščica. Naenkrat mi je spodrsnilo in sem padla v vodo. Slučajno je takrat prišla mimo neka perica, ki me je za lase potegnila iz vode.

Cerar Vilka,

učenka 3. razreda v Kamniku.

Moja rajna prijateljica

Ko se je 26. junija lanskega leta pomikal mali kazalec na 13. uro, je prenehalo utripati srce naše drage prijateljice Mlakar Anice. Bila je v najlepši otroški dobi, ko jo je Bog utrgal iz naše srede. Bila je čista kot lilija, ponižna kot vijolica in najbolj ubogljiva med nami. Umrla je v groznih mukah za zavratno davico. Ni tožila v svojih bolečinah, le oči je obračala proti Onemu, ki jo je rešil zemeljskega trpljenja. Bila je zvesta Marijina vrtnarica, v molitvah se je zatekala k Njej in jo prosila pomoči. Na mrtvaškem odru je bila skoraj zasuta s cvetjem, ki smo ga ji nanosile njene prijateljice. Ob njenem preranem grobu so pretakali solze njeni dobri starši, sestre in bratje. Zazolžilo pa se je tudi vsako oko, ki je videlo kdaj prej smehljaajočo se Anico.

Petrove Mimica,

učenka 3. razr. ljudske šole v Trnavi.

Uganke

1.

VELIKONOČNA.

S SAAVNAIZROPMEE J J
VPEILRIHKEAPNEOLC

2.

Črkovna podobnica

(Marjanica J.)

S De S M

3.

4.

Posetnica

(Marjanica J.)

Poloni Revna

Kaj je dobila ta deklica v dar?

5.

Črkovnica

(Bernardka)

a a a a
 g a a a d
 a a a a d
 h a a c c d d d
 e e e e e e g g i
 i i i i i i j j k
 k k k k k k l l m m m
 m m m m m n n n n o
 o o o p p r r r
 r r r r r r r
 s š s t t
 t t t v

soglasnik

hrv. pisatelj v času ilirizma

mesec

kmečki koledar

nepošten človek

Levstikov junak

— — — — —

število

trg

žensko krstno ime

pisatelj

preprosta dolžinska mera

soglasnik

Od zgoraj navzdol in od leve na desno ime velikega učitelja Slovencev.

Kdor vse pravilno reši in bo izžreban, dobi lepo knjigo, za tri uganke pa zbirko zvezkov.